

Pannon Egyetem
Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

Önértékelés

2021

A Pannon Egyetem Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskolája (GSDI) 2000 decemberében kezdte el működését. Az elmúlt több mint 18 évben a doktori iskola sikeresen fejlődött. Oktatási és kutatási tevékenysége folyamatosan javult.

2006-ban a Doktori Iskola Tanácsa úgy határozott, hogy a DI-n belül külön agrárökonómiai, menedzsment(gazdálkodás)-tudományi és közgazdaságtudományi főirányt hoz létre. 2007-ben a GSDI megállapodást írt alá a MTA Közgazdaságtudományi Intézetével a doktori képzésben történő együttműködésről.

A PE GSDI néhány fontosabb adatát az alábbi táblázat tartalmazza.

Év	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
A beiratkozott hallgatók száma	13	7	11	11	10	10	9	9	16	14
Az abszolutóriumot szerzett hallgatók száma	1	6	4	13	5	10	12	6	12	1
A doktori fokozatot szerzett hallgatók száma	2	2	1	2	3	2	6	6	6	6
Év	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A beiratkozott hallgatók száma	17	11	6	10	5	5	12	9	9	11
Az abszolutóriumot szerzett hallgatók száma	7	5	-	7	7	7	7	4	1	3
A doktori fokozatot szerzett hallgatók száma	3	7	2	11	6	10	6	5	4	4

Külső korlátok

- Doktori iskolánk, mint egység az egyetemen, a Gazdaságtudományi Karon belül működik, így vonatkoznak rá mindazok az előírások, szabályok, pénzügyi és egyéb keretek, amelyet az anyaintézmény meghatároz. A GSDI rugalmasan és fegyelmezetten alkalmazkodik a külső feltételrendszerhez.
- Megfigyelhető, hogy elsősorban az egyetem mesterképzéseinek diplomát szerzett hallgatók folytatják tovább tanulmányaikat PhD képzésünkön. Külső korlátként jelenik meg, hogy egyre kevesebb diák jelentkezik mesterképzésre, e tény direkt következménye a doktori képzés bemeneti oldalának gyengülése. A mesterképzés problémái, valamint a kutatói pálya megbecsülésének csökkenése befolyásolja doktori iskolánk képzését választók létszámát.

- Az egyéni fokozatszerző kivált pedig a habilitációra jelentkezők a tapasztaltabb kutatóink, oktatóink köréből kerülnek ki. Ez bizonyos mértékig meghatározza a képzettségi szintet és az elvárható teljesítményt.
- Hallgatói oldalról igényként jelenik meg, hogy bizonyos kurzusokat más doktori iskolákban, esetleg külföldi intézményekben teljesítsenek, teljesíthessenek a hallgatók, ezeknek a feltételi szabályozatlanok és megoldatlanok. Ugyanúgy, ahogy a külföldi hallgatók oktatása és adminisztrálása is.

Erősségek

- A DI erősségének legfontosabb tényezője a jól felkészült, önálló kutatómunkát végző oktatók. Külön említhető, hogy az oktató gárdán belül egyre több magasan képzett fiatal oktató kapcsolódik be a doktoranduszok képzésébe. Ezzel együtt említhető az egyre jobban és korszerűbben képzett – az utóbbi időben jelentős részben a PE nemrég végzett diplomásai közül a DI-ba beiratkozó – hallgatók részvétele a GSDI, valamint a kar munkájában.
- A DI tartalmi sokszínűsége ugyancsak erősségei közé tartozik. A DI jelenleg három különböző irányban folytat képzést a közgazdaság- és gazdálkodástudományokon belül. Mindhárom területen a szakma jeles hazai és több esetben külföldi képviselői tartják az órákat és irányítják a kutatásokat.
- A közgazdaságtudományi terület tartalmi súlypontjait úgy alakítottuk ki, hogy ezek között több, Magyarországon eddig nem vagy csak kevésbé művelt terület szerepeljen, s így a PE GSDI egyes területeken csekély méretei ellenére is „piacvezető” lehessen.
- A közgazdaságtudományi irányunk fontosabb kutatási területek közé a következők tartoznak:
 - hálózati kutatások,
 - versenypolitika,
 - állampénzügyi, ezen belül kivált egészségpolitikai és költségvetési kutatások,
 - európai integráció,
 - kereskedelempolitika,
 - tudománymetria
 - K+F+I és versenyképesség, valamint

- a nemzetközi pénzügyi folyamatok Magyarországon kevésbé művelt területeinek (például a nemzetközi segélypolitikának) a kutatása.
- A gazdálkodás- és szervezéstudományi kutatások profilját a GSDI-ben erősen meghatározzák a PE Gazdaságtudományi Karának jelentős szervezéstudományi és idegenforgalmi oktatási/kutatási hagyományai. Ezen a két gazdálkodás- és szervezéstudományi területen a PE GSDI az ország vezető tudományos iskolái közé tartozik.
- A GSDI menedzsment-kutatásai a fentieknek megfelelően három műhelyben folynak:
 - stratégiai menedzsment kutatóműhely
 - logisztikai és termelésmenedzsment kutatóműhely
 - marketing kutatóműhely, valamint
 - turizmusmenedzsment kutatóműhely.
- A kutatási főirány nemzetközi együttműködései az elmúlt években látványosan kibontakoztak, és ezt stratégiai értelemben az egész GSDI egyik erősségének tekinthetjük.
- A kutatási munkáink eredményeinek hatására jelentős és értékes kapcsolatrendszer épült ki meghatározó nemzetközileg is elismert tanácsadó cégekkel (KPMG, Trompenaars Hampden-Turner Intercultural Management Consulting).
- A GSDI agrárökonómiai **kutatásainak** legnagyobb része a PE *Georgikon* karán, két évszázados hagyományok alapján folyik. E kutatások PhD cselekményekben testet öltő részei sokszínűséget hordoznak. Adódik ez az ökonómiai vizsgálati célok és módszerek, illetve az elemzésre érdemes és szükséges sokosztatú ágazati témakörök kombinációjából. A GSDI működtetésének 2000. évi indítását erősítette – a már korábban, de más szervezeti keretekben működő – „Agrárstruktúrák ökonómiai megalapozása” Doktori Iskola csatlakozása, a hozzá kötődő személyi állománnyal együtt.
- A PE GSDI agroökonómiai kutatásai a következő fő területeken folynak:
 - a gazdasági rendszerváltásból adódó tulajdonosi, vállalati és vállalkozói rendszerek átalakulása, új lehetőségek értékelése;
 - az erőforrások: a termőföld, a munkaerő, az eszközök felhasználásának sokoldalú ökonómiai (pénzügyi, statisztikai) vizsgálata. A megújuló energiaforrások, a bioenergia;

- a liberalizálódó kereskedelmi rendszerek és módszerek adta lehetőségek és hatásvizsgálatok, a marketing módszerek alkalmazása és hatásainak elemzése;
 - Magyarország EU-s kapcsolatainak hatása az agrárgazdasági folyamatokra. A CAP második pillérének kiépítése, a vidék- és regionális fejlesztések, kapcsolati rendszerek, módszerek tudományos értékelése;
 - az egyes mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek előállításának vertikális elemzése, jövedelmezőségük, hatékonyságuk alakulásának vizsgálata a különböző ráfordítások függvényében.
- A GSDI erősségei közé tartozik továbbá a hallgatók publikációs tevékenységének rendszeres szakmai támogatása. A GSDI több törzstagja vesz részt vezető magyar szakmai folyóiratok (Acta Oeconomica, Pénzügyi Szemle, Közgazdasági Szemle, Marketing és Menedzsment, Pannon Management Review, Gazdálkodás) szerkesztésében, és ők a Ph.D. hallgatókat folyamatosan bevonják a folyóiratok készítésébe könyvismertetések, konferencia-beszámolók írásán keresztül. Mindez jó iskolát jelent a későbbi cikkíráshoz.
 - Végül az erősségek közé tartoznak a GSDI kiterjedt nemzetközi kapcsolatai, amelyekbe a vezető oktatók intenzíven bevonják a Ph.D. hallgatókat is. A közgazdaságtudományi profilban elsősorban francia, osztrák, szlovén, romániai, USA-beli és kanadai, a gazdálkodástudományi profilban kiemelten német, illetve amerikai, az agroökonómiai profilban pedig a legtöbb szomszédos országbeli partnerekkel épültek ki szerves, több esetben diák- és oktatócserében is megtestesülő szakmai kapcsolatok.

Gyengeségek

- A PE – mint sok más magyar egyetem – oktatói meglehetősen túlterheltek. A kar viszonylag kis mérete miatt egy-egy oktatóra többféle tárgy oktatása jut (különösen a közgazdaságtudományi és az agroökonómiai területeken), nem egy szaktárgy specializált oktatója mögött pedig nem áll megfelelő tartalék. Mindez megnehezíti a GSDI működésének szervezését is, és az időkorlátok miatt sokszor nagyon körülményes a kis hallgatói létszámú tárgyak oktatási időpontjainak összehangolása.

Ezért oktatóink tömbösítve tanítják tantárgyaikat a GSDI-n belül.

- A PE oktatói a GSDI-ben végzett munkájukért, beleértve abba az oktatást és a témavezetést is, nem részesülnek külön díjazásban. A GSDI személyi szempontból és szakmailag egyébként megalapozott tartalmi sokszínűsége mellett ebből is adódik, hogy a kontakt-órák száma egyes tárgyaknál a kívánnál kevesebb. Időnként nehézséget okoz a választható tárgyak oktatásának megszervezése és – telephelyi okok miatt is – nem mindig gördülékeny a témavezetők és hallgatóik kapcsolata.
- A DI a minőség érdekében korlátozta az egy témavezetőre jutó hallgatók számát. Ahhoz azonban, hogy ezt hosszabb távon fenntarthassuk, szükséges lenne külső témavezetőket is bevonnunk. Külső témavezetők azonban csak kivételesen vállalják ezt a munkát anyagi ellenszolgáltatás nélkül, így itt felmerül a GSDI pénzügyi erejének, illetve folyamatos finanszírozásának a kérdése ugyanúgy, ahogy ez más magyar doktori iskolák esetében is felvethető.

Veszélyek

- A doktori iskolába jelentkező, korábban végzett s már valahol dolgozó hallgatók száma – néhány évi felfutás után – több éven át csökkent, bár 2017-ben ismét emelkedést mutatott. A magyar közgazdaság- és gazdálkodástudományi képzések általános stratégiai problémája, hogy telítődni látszik a doktori képzések piacának az a szegmense, amelybe az olyan hallgatók jelentkeznek, akik nem tudományos pályára készülnek, hanem karrierjük szempontjából fontosnak tartják tudományos képzettségük bizonyítását és a tudományos fokozat megszerzését. A felsőoktatási intézmények – és különösen a kisebb vagy közepes méretű vidéki egyetemek – kezdik kimeríteni azokat a lehetőségeiket, hogy korábban felsőfokú végzettséget szerzett szakembereket vonjanak be a doktori képzésbe¹. A doktori iskolák fő felvételi forrásává a viszonylag frissen végzett hallgatók válnak.
- A felsőoktatási felvételi rendszer rendkívül hátrányosan érinti a vidéki egyetemeket ebből a szempontból is, hiszen a hallgatók Budapestre koncentrálásával tovább apasztja a doktori képzés helyi humán forrásait. Ez különösen az elméleti jellegű szakokon

¹ Lásd a fenti táblázatot!

okoz komoly problémát a PE, később, a most bekerülő B.A. és M.A. hallgatók diplomaszerzése után pedig a GSDI számára.

- A kar oktatói gárdájának átszerveződése következtében, a GSDI törzstagjainak száma a minimális szint közelébe esett vissza. A törzstagok korátalaga növekedett 2014 óta. Kilenc törzstagunk közül hat életkora hatvan év feletti. További veszélyként merülhet fel a törzstagok utánpótlása.
- Ugyanakkor tény, hogy a nyugdíjkorhoz közelítő oktatók általában teljes mértékben munkaképesek, sem oktatói, sem kutatói tevékenységük intenzitása nem csökken. Az aktivitás felső korhatárának kitolódása az egész világon zajló élettani folyamat, amit a magyar nyugdíjpolitika is követ a nyugdíjkorhatár folyamatos emelésével. Ezt a folyamatot a felsőoktatási aktivitás hivatalos felső korhatárának is követnie kellene, azaz célszerű volna a jövőben elkerülni azt, hogy munkaképes, sokszor erejük teljében lévő egyetemi oktatók csupán a korhatár elérése miatt nyugdíjba kényszerüljenek megfelelő utánpótlás nélkül is.
- A nyugdíjba vonulás adminisztratív kényszere egyébként a felsőoktatási versenyt is torzítja, hiszen a nagyobb – főleg budapesti egyetemek minősített oktatókkal jobban ellátott doktori programjai gyorsabban tudják pótolni a nyugdíjba vonulókat. Így pedig a törzstagok „elfogyásának”, végső soron tehát a doktori iskolák adminisztratív okok miatti megszűnésének a veszélye is kevésbé fenyegeti őket.

Lehetőségek

- A PE GSDI igyekszik bővíteni mind hallgatói, mind oktatói bázisát azzal, hogy szorosra fűzi kapcsolatait a MTA KTI-vel. A GSDI igyekszik hangsúlyosabbá tenni oktatási-kutatási profilját annak érdekében, hogy olyan hallgatókat is megnyerjen, akik másutt végeztek, de érdeklődésük alapján jó szellemi környezetre lelnek a Pannon Egyetemen.
- A fenti törekvések sikeréhez mindenképpen hozzájárul a GSDI-ben folytatott kutatások fejlődése országosan is meghatározó tudományos műhelyekké egyes szűkebb, de fontos, többnyire most kibontakozó szakterületeken. A hálózati iparágak kutatása, a versenyképességi elemzések, a tudománymetria, a jogi közgazdaságtan, a pénzügyi jellegű integrációs gazdaságtani kutatások, a logisztika, a termelésirányítás, a projektmenedzsment, a turizmus-kutatások, a mezőgazdasági erőforrások

gazdaságtana és a régiómarketing tartozik ezek közé.

- Kifejezetten örvendetesnek tartjuk azt a tényt, hogy több, már a versenyszférában, illetve az államigazgatásban dolgozó kolléga is doktori iskolánkat választotta a Ph.D fokozat megszerzése céljából. Ez hosszabb távon a kutatások gyakorlati relevanciája és haszna szempontjából is erősíti a doktori iskolát.
- Megteremtettük annak a feltételeit, hogy doktoranduszaink kutatási eredményeinek bemutatása és megmérése céljából részt vegyenek a mértékadó nemzetközi konferenciákon.
- A fejlődés következő fokozatában a külföldi doktoranduszok fogadását tartjuk a legfontosabb lépésnek. A Stipendium Hungaricum ösztöndíj rendszer segítségével a következő években meghirdetjük angol nyelvű Ph.D. programunkat is. E cél elérése érdekében igyekszünk dokumentumainkat angol nyelven is elérhetővé tenni külföldi jelentkezőink számára, valamint folyamatosan fejlesztjük honlapunk angol nyelvű verzióját.
- A GSZI jelenlegi személyi állománya által hordozott tudományos potenciál biztosíték arra, hogy legalább megőrizzük a szakmai minőséget, ami el is várható a változó társadalmi, gazdasági folyamatok által az itt képviselt szakterületekkel szemben támasztott igények növekedése miatt. A szellemi erőforrásoknak a Doktori Iskolán belüli integrálása, sőt szükség szerint átcsoportosítása akár a telephelyek között is a közvetlen oktatási (tanrendi) feladatok területén ugyancsak biztosítja a minőség megőrzését.

Mellékletek

1. melléklet: A Doktori Iskola vezetőjének nemzetközi elismertsége

Külföldi előadások, konferencia részvételek:

The Russian Research Center of the Harvard University, the Department of Economics of Northwestern University at Evanston, Illinois, the Baruch College of the City University of New York, Lewis & Clark College, Portland, Oregon, University of Colorado at Boulder, School of Business of the University of South Dakota at Vermillion, New York Council on Foreign Relations (CFR) éves találkozója, illetve a kelet-európai gazdasági és politikai változásokról rendezett panelbeszélgetés résztvevője (1990), the University of Minnesota.

További előadások és konferencia részvételek a következő országokban:

Japán, Kína, Tajvan, Izrael, Franciaország, Nagy-Britannia, Kanada, Spanyolország, Németország, Ausztria, Belgium, Hollandia, Írország, Olaszország, Finnország, Svédország, Dánia, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Észtország, Moldova, egykori Csehszlovákia, egykori Jugoszlávia, Algéria, Marokkó, Dél-Afrika, Peru, Chile, Kuba és Vietnam.

Kutatási területek: versenyképesség, innováció, kutatás-fejlesztés, versenypolitika, költségvetési politika, költségvetési felelősség, adósságválságok játékelméleti elemzése, a nemzetközi versenyképességi ország rangsorok és a felsőoktatási rangsorok közötti összefüggések elemzése

Jelentősebb publikációk:

- Györffy, B., Nagy, A. M., Herman, P., Török, Á. (2018): Factors influencing the scientific performance of Momentum grant holders: an evaluation of the first 117 research groups. *Scientometrics*, 116., p. 1-18.
- Török, Á. (2017): A brexit közbenső állapota. *Közgazdasági Szemle*, 64. évf. 1. sz., pp. 1-16.
- Török, Á. (2016): Brexit and the Cat. *Acta Oeconomica*, 66. évf. S1 sz., pp. 5-19.
- Telcs, A., Kosztyán, Zs. T., Török, Á. (2016): Unbiased one-dimensional university ranking – application-based preference ordering. *Journal Of Applied Statistics*, 43. évf. 1. sz., pp. 212 – 228.
- Telcs, A., Kosztyán, Zs. T., Neumann-Virág I., Katona A., Török, Á. (2015): Analysis of Hungarian Students' College Choices. *Procedia – Social And*

Behavioral Sciences, 191., pp. 255-263.

- Török, Á., Csuka, Gy. (2014): Magyarország a nemzetközi innovációs versenyben az EU-csatlakozás után. *Közgazdasági Szemle*, 61. évf. 4. sz., pp. 509-526.
- Telcs, A., Kosztyán, Zs. T., Török, Á. (2013): Hallgatói preferencia-sorrendek készítése az egyetemi jelentkezések alapján. *Közgazdasági Szemle*, 60. évf. 3. sz., pp. 290-317.
- Török, Á. (2013): “Levelled or Tilted Playing Field?” *Közgazdasági Szemle*, Vol. 60., No. 3. pp. 342-351.
- Török, Á. (2012): Newcomers in the Developed World? Notes on the Varieties of Capitalism in the New Member States of the European Union. In: *International Journal of Business Insights and Transformation*. Vol. 5. No. 3., pp. 6-10.
- Török, Á. (2011): The Costs and Risks of Excessive Government Debt. *Wirtschaftspolitische Blätter*, Vol. 58. 2011/1. 63-74.
- Török, Á. (2011): Конкурентоспособность научно-исследовательских работ. Регион: экономика и социология.. № 1. С. pp. 275-293.
- Török, Á. (2009): In-depth comment on the varieties of capitalism in the New Member States.” In: Rodrigues, Maria Joao (ed.): *Europe. Globalization and the Lisbon Agenda*. Edward Elgar, Cheltenham (UK) – Northampton, MA (USA), pp. 177-183.
- Török, Á. (2009), „On the economics of university ranking lists: intuitive remarks on intuitive comparisons.” In: Attila, Varga (ed.): *Universities, Knowledge Transfer and Regional Development. Geography, Entrepreneurship and Policy*. Edward Elgar, Cheltenham, UK – Northampton, MA, USA., pp. 219-242.
- Török, Á. (2008): Export competitiveness and the catch-up process in Hungary (1996-2001): a comparative analysis with some reflections on trade theory. *Competitiveness Review. An International Business Journal*. Vol. 18. No.1-2., pp. 131-153.
- Török, Á. (2007): Industrial Policy in the New Member Countries of the European Union. A Survey of Patterns and Initiatives Since 1990. *Journal of Industry, Competition and Trade* Vol. 7., Nr. 3-4. December, pp. 255-271.
- Török, Á. (2007): A versenyképesség egyes jogi és szabályozási feltételei

Magyarországon. Közgazdasági Szemle, LIV. évf., december. pp. 1066-1084.

- Török, Á. (2006): Stratégiai ágazat stratégia nélkül? A magyar kutatás-fejlesztés teljesítménye és versenyképessége nemzetközi összehasonlításban. Savaria University Press, Szombathely.
- Török, Á., Borsi, B., Telcs, A. (2005): Competitiveness in R&D. Comparisons and Performance. Edward Elgar, Cheltenham, UK – Northampton, MA, USA.
- Török, Á. (2005): Cohesion and Convergence in an Enlarged European Union.” In: Maria Joao Rodrigues (ed.): EU Research on Social Sciences and Humanities. SSHERA Specific Support Action. Final Report. Brussels, October 2005. EUR 22963. European Commission, Brussels. pp. 133-154.

A Doktori Iskolában fokozatot szerzett hallgatók:

<https://gsdi.gtk.uni-pannon.hu/fokozatot-szerzett-hallgatoink/>

2. melléklet: 2014 és 2018 között felvett ösztöndíjas és önköltséges hallgatók létszáma

Év	Állami ösztöndíjas hallgatók létszáma (fő)	Önköltséges hallgatók létszáma (fő)
2014		
2015		
2016		
2017	4	8
2018	3	6
2019		
2020		
Összesen		